

A legfőbb ügyész ajánlása

az ügyészi hivatás etikai szabályairól¹

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 7. §-ában írt kötelezettségek betartása, illetve az ügyészi hivatáshoz méltó magatartás tanúsításának elősegítése céljából a következő ajánlást teszem közzé:

Az ügyészek kulcsszerepet töltenek be az igazságszolgáltatásban. Az ajánlás a törvényes, pártatlan, tisztességes és előítélettől mentes eljárás érdekében összefoglalóan tartalmazza az ügyészi hivatás etikai normáit.

Az ajánlásban foglalt normák iránymutatásként szolgálnak, felhívják a figyelmet az etikai kockázatokra, támogatást nyújtanak az etikai problémák felismerésében és helyes kezelésében.

Az ajánlás ügyészekre vonatkozó előírásai más ügyészségi alkalmazottaknak is útmutatásul szolgálnak, a rájuk vonatkozó törvényi szabályozásból eredő különbségekkel.

Az etikai normák súlyos megsértése a hatályos rendelkezéseknek megfelelően büntető vagy fegyelmi felelősségre vonás alapjául szolgálhat.

I. Alapvető kötelezettségek

Az ügyészeknek mindenkor és minden körülmények között

- a) kötelezettségeiket – beleértve az intézkedés iránti kötelezettséget – a vonatkozó nemzeti és nemzetközi jognak megfelelően kell végrehajtaniuk;
- b) feladataikat tisztességesen, pártatlanul, következetesen, hatékonyan és időszerűen kell ellátniuk;
- c) tiszteletben kell tartaniuk, és védelmezniük kell az emberi méltóságot, eljárásuk során be kell tartaniuk, és be kell tartatniuk az emberi jogokat, valamint kerülniük kell a diszkrimináció minden formáját;
- d) figyelemmel kell lenniük arra, hogy az állam nevében és a köz érdekében járnak el;
- e) jogszabály keretein belül törekedniük kell a társadalom általános érdekei, valamint az egyének érdekei és jogai közötti egyensúly megteremtésére.

---

¹ A Szabályzat az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának az ügyészségnek a büntető igazságszolgáltatás rendszerében betöltött szerepéről szóló Rec (2000)19. számú ajánlásában, továbbá az ajánlást felülvizsgáló, az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsának Munkacsoportja (CCPE-GT) 9. (2014) számú Vélemény tervezetében, valamint az ügyészek etikai és magatartási szabályairól szóló európai irányelvekben, a „Budapesti Irányelvek”-ben foglaltakon alapul.

II. A hivatás gyakorlásának általános szabályai

1. Az ügyészeknek

- a) mindenkor meg kell őrizniük hivatásuk méltóságát;
- b) mindig a szakmai szabályok szerint, tisztességesen és a lehető legnagyobb gondosságot tanúsítva kell eljárniuk;
- c) kellően tájékozottnak és képzettnek kell lenniük, követniük kell a releváns jogi és társadalmi változásokat;
- d) feladataikat külső befolyástól mentesen, félelem, részrehajlás és elfogultság nélkül kell ellátniuk; nem befolyásolhatják őket egyéni vagy csoport érdekek, valamint a közvélemény és a média nyomása;
- e) a pártatlan és egységes eljárásuk során annak látszatára is ügyelniük kell; tartózkodniuk kell a pártatlanság követelményével összeférhetetlen bárminemű politikai tevékenységben való részvételtől; a véleménynyilvánítás szabadságát és az egyesüléshez való jogot úgy lehet gyakorolniuk, hogy az összeférjen a hivatalukkal, és ne legyen hatással, illetőleg ne tűnjön úgy, hogy hatással van az ügyészség függetlenségére vagy a pártatlanságra;
- f) biztosítaniuk kell a törvény előtti egyenlőséget, és tartózkodniuk kell bármiféle megkülönböztetéstől, különösen nem, faj, bőrszín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb nézetek, szexuális orientáció, származás, a nemzeti kisebbségekkel való kapcsolat, vagyoni, egészségi helyzet vagy fogyatékoság alapján;
- g) kiemelt figyelemmel kell kezelniük a hátrányos helyzetű vagy védelmet igénylő személyek, különösen a kiskorúak, a sértettek és a fogyatékosok helyzetét;
- h) tiszteletben kell tartaniuk azoknak az egyéneknek a nézeteit, jogos érdekeit, magánéletét és lehetséges kapcsolatait, akikkel hivatalos minőségükben érintkeznek;
- i) törekedniük kell annak biztosítására, hogy az egyéneket (olyan mértékben, ahogy arra hatáskörrel rendelkeznek) megfelelően tájékoztassák jogaikról és jogi státuszukról;
- j) a bírósággal, rendőrséggel, más hatósággal, illetve a jogi szakma más képviselőivel kapcsolatos feladataikat határozottan, de tisztelettel és udvariasan kell teljesíteniük;
- k) a médiával való kapcsolattartás során a hivatalukkal összeférhető módon kell eljárniuk, s e magatartásuk nem sértheti az ügyészség függetlenségét és a pártatlanságot; tiszteletben kell tartaniuk a sajtószabadságot, eleget kell tenniük titoktartási kötelezettségüknek, tiszteletben kell tartaniuk a nyomozás bizalmas jellegét, valamint a magánélet és emberi méltóság sérthetlenségét;
- l) nem engedhető meg, hogy saját vagy családjuk személyes vagy pénzügyi érdekei, társadalmi vagy más kapcsolatai befolyásolják hivatali eljárásukat. Az ügyészek nem járhatnak el azokban az ügyekben, amelyekben ők maguk, családjuk vagy a velük gazdasági érdekeltségben álló személyek magán vagy pénzügyi érdekeltséggel, illetőleg ilyen vagy személyes kapcsolattal rendelkeznek. Az ügyészek nem vállalhatnak olyan tevékenységet vagy ügyet, illetve nem köteleződhetnek el olyan tevékenység vagy ügy mellett, továbbá nem jelentkezhetnek olyan akár fizetett, akár ingyenes funkcióra vagy

pozícióra, amely összeférhetetlen vagy csökkenti saját feladataik megfelelő ellátására vonatkozó képességüket.

2. A vezetők

- a) tartsák tiszteletben munkatársaik emberi méltóságát, megbecsüléssel, részrehajlás nélkül irányítsák, és személyes példamutatással is ösztönözzék őket;
- b) támogassák munkatársaikat, kísérik figyelemmel munkavégzésüket, leterheltségüket, kellő időben és módon adják meg a feladataik teljesítéséhez szükséges információkat, fordítsanak gondot szakmai fejlődésükre;
- c) legyenek tekintettel a munkatársak körülményeire, szükség esetén segítsék nehézségeik megoldását;
- d) a munkatársak értékelésében objektívek, ellenőrzés során, számonkérés esetén következetesek legyenek;
- e) egymás közötti kapcsolataikban együttműködésre törekedjenek.

III. A büntetőeljárás során kifejtett szakmai tevékenység szabályai

Az ügyészeknek a büntetőeljárás során mindenkor

- a) szem előtt kell tartaniuk a tisztességes eljárás követelményét;
- b) feladataikat - a jogszabályok keretei között - önállóan kell ellátniuk;
- c) törekedniük kell annak biztosítására, hogy a büntető igazságszolgáltatás a lehető leggyorsabban működjék;
- d) gondoskodniuk kell arról, hogy minden szükséges és ésszerű eljárási cselekményt lefolytassanak a vádemelés vagy más érdemi befejező döntés meghozatala előtt;
- e) figyelembe kell venniük az ügy valamennyi releváns körülményét - ideértve azokat is, amelyek érintik a terhelt helyzetét -, tekintet nélkül arra, hogy azok a terhelt javára vagy terhére szólnak;
- f) határozottan, de tisztességesen kell eljárniuk;
- g) minden hitelt érdemlő bizonyítékot a bíróság elé kell tárniuk, segíteniük kell a bíróságot az igazságos ítélet meghozatalában;
- h) döntéseiket a rendelkezésre álló bizonyítékok tárgyilagos értékelésére alapozva kell meghozniuk, a tényállás bizonyíthatatlansága esetén meg kell tenniük a szükséges eljárási cselekményeket;
- i) gondoskodniuk kell a fegyverek egyenlősége elvének tiszteletben tartásáról, különösen a vádlott és védője részére történő információ átadásakor;
- j) kellően figyelembe kell venniük a tanúk érdekeit, elő kell segíteniük életük és testi épségük megővését;
- k) megfelelő módon figyelembe kell venniük a sértettek érdekeit, és elő kell segíteniük, hogy az eljárásban a sértetteket tájékoztassák jogaikról és - az eljárás érdekei által lehetővé tett mértékig - az eljárás fejleményeiről.

IV. A közjogi területen kifejtett szakmai tevékenység szabályai

A közjogjog területén tevékenykedő ügyészeknek a büntetőjogi területen meglévőhöz hasonló elveknek kell megfelelniük. Az ügyészeknek ezen túlmenően:

- a) tiszteletben kell tartaniuk a nem büntetőjogi eljárásokra vonatkozó jogi alapelveket;

- b)* gondoskodniuk kell arról, hogy – az eljárási szabályok által meghatározott módon – az ellenérdekű fél értesüljön azokról a bizonyítékokról és álláspontokról, amelyet az ügyész a tárgyalás folyamán előad;
- c)* nem lehet helyettesíteniük a fél fellebbezési jogosultságát;
- d)* a rendelkezésre álló törvényes eszközök hathatós alkalmazásával törekedniük kell a törvénysértésből eredő jogsérelem elhárítására, szükség szerint figyelembe véve a választott fellépési mód utólagos személyi, társadalmi hatásait is.

V. A magánéletben tanúsított magatartás

Az ügyészek a magánéletükben

- a)* folytatott tevékenységükkel nem veszélyeztethetik az ügyészi szervezet tényleges vagy elvárható integritását, tisztességét és pártatlanságát;
- b)* mindenkor a hivatásukhoz méltó, és jogkövető magatartást tanúsítsanak;
- c)* viselkedésükkel erősítsék a hivatásukba vetett közbizalmat, minden élethelyzetben legyenek tudatában annak, hogy személyükön keresztül ítélik meg az általuk képviselt szervezetet, ezért tartózkodjanak az olyan kulturálatlan megjelenési és megnyilvánulási formáktól, melyek sértik a közérkölcst és a jó ízlés szabályait, illetve visszatetszésre adhatnak okot;
- d)* a hivatásuk gyakorlása során szerzett információkat nem használhatják fel sem saját, sem pedig mások érdekei érvényesítésének jogtalan elősegítésére; kerüljenek minden olyan megnyilvánulást, ami az ügyészi szervezetről, annak tevékenységéről, feladatairól, valamint tagjairól félreérthető, félrevezető vagy szükségtelen információk nyilvánosságra jutását eredményezheti;
- e)* hivatali működésükkel összefüggésben nem fogadhatnak el semmiféle ajándékot, jutalmat, előnyt, vagy ezek ígéretét, továbbá el kell utasítaniuk a rájuk tekintettel harmadik személyeknek adott vagy ígért előnyt; ezen kívül olyan tevékenységet sem végezhetnek, amelyek veszélyeztethetik integritásukat és tisztességüket, valamint lehetőleg kerüljék az olyan előrelátható élethelyzeteket és megnyilvánulásokat is, amelyek okán ilyen színben tűnhetnének fel.

Záradék:

Az ügyészi hivatás etikai szabályairól szóló ajánlást 2014. december 3-án az Országos Vezetői Értekezlet elfogadta.